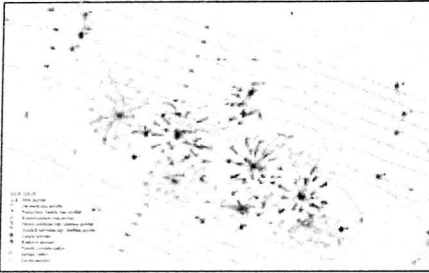

quyunu QALD-dan tamamlayıb, tükəndikdən sonra QLD-yə qaytarma halında cəm neft hasilatı 84 min t, bir lülə ilə iki horizontun (QALD+QLD) tamamlanması variantında isə cəm neft hasilatı 100 min t. proqnoz edilir. Eyni zamanda quyunun kapital xərcləri digər variantlardan ciddi fərqlənmir və olda olunacaq gəlir digər variantlara nisbətən 1.5–3 dəfə yüksək proqnozlaşdırılır ki, bu da gələcəkdə yataqda qazılacaq çoxşaxəli quyuların daha yüksək iqtisadi səmərəliyə malik olacağını göstərir.

Qeyd olunanları nəzərə alaraq, Qərbi Abşeron yatağının səmərəli işlənməsini təmin etmək üçün mövcud və gələcəkdə tikiləcək özüllərdən bu tipli çoxşaxəli quyuların qazılması təklif edilir (şəkil 5).

Yatağın tam miqyaslı işlənməsini təmin etmək

Şəkil 5. Qərbi Abşeron yatağının perspektiv qazma xəritəsi

üçün üçölçülü model əsasında və 19 №-li çoxşaxəli quyunun işlənmə nəticələrini nəzərə alaraq yeni işlənmə ssenarisi hazırlanmışdır. Mövcud özüllərdən başqa yataqda 3 yeni 50, 60, 70 saylı özüllün tikilib istismara verilməsi və ümumilikdə 31 horizontal, 12 çoxşaxəli quyunun qazılması məqsəduyğun hesab edilmişdir. 57 №-li SDÖ-nün genişləndirilərək əlavə 6 horizontal, 4 çoxşaxəli quyunun, mövcud özüllərdən isə 15 horizontal, qazılmış 14 quyudan əlavə ikinci lülənin qazılması təklif edilir. Qeyd olunan işlənmə strategiyası hazırkı texnologiyaların və müasir işlənmə sistemlərinin ən optimal variantı sayılır.

Nəticə

Aparılmış müqayisəli təhlilin nəticələrindən görürük ki, Qərbi Abşeron yatağının səmərəli işlənməsini təmin etmək üçün çoxşaxəli quyuların qazılması daha səmərəlidir. Yataqda qazılmış 19 №-li çoxşaxəli quyunun hasilat göstəriciləri digər quyulardan iki dəfə yüksəkdir. Bu da hasilatın intensivliyinin artırılmasına və işlənmənin səmərəliyinin yüksəldilməsinə nail olmağa imkan yaradacaqdır. Bununla əlaqədar yataqda mövcud və gələcəkdə tikiləcək özüllərdən bu tipli çoxşaxəli quyuların qazılması təklif olunur. Eyni zamanda geoloji-texniki baxımdan qazılmış və istismarda olan quyularda ikinci lülənin də qazılması tövsiyə edilir.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Юсупзаде Х.Б. Особенности разработки нефтегазовых месторождений Каспийского моря // Азербайджанское нефтяное хозяйство, 1995, № 1-2, с. 45-53.
2. Баğиров В.Ə., Салманов Ə.М., Назарова С.Ə. və б. Азербайджанin дəniz yataqlarının işlənilib başa çatdırılmasının səmərəli yolları // Азербайжан Али Техники Мектеблерин Хəбəрлери, 2007, № 2, с. 13-18.
3. Салманов А.М. Обоснование путей рационального освоения запасов нефтяных месторождений геолого-математическими моделями: дис. ... докт. геол.-минер. наук. – Баку, 2008, 304 с.
4. Əhmədov E.H. Günəşli yatağı QUG lay dəstəsinin səmərəli işlənməsini başa çatdırılması yolları haqqında // "Neftqazıxarmada yeni texnologiyalar" II Beynəlxalq elmi-təcrübi konfransın materialları. – Bakı, 2012, s. 67-69.
5. Əhmədov E.H. Neft-qaz yataqlarının işlənmə layihələrinin geoloji-texnoloji, texniki-iqtisadi təhlili və risklərin qiymətləndirilməsi // Азербайжан Mühəndislik Akademiyasının Xəbərləri, 2020, № 2, с. 98-104.

References

1. Yusupzade Kh.B. Osobennosti razrabotki neftegazovykh mestorozhdeniy Kaspyskogo morya // Azerbaidzhanskoe neftyanoe khozaystvo, 1995, No 1-2, s. 45-53.
2. Bagirov B.A., Salmanov A.M., Nazarova S.A. et al. Azerbaijanin deniz yataqlarının işlənilib başa çatdırılmasının səmərəli yolları // Azerbaijan Ali Texniki Mekteblerinin Kheberleri, 2007, No 2, s. 13-18.
3. Salmanov A.M. Obosnovanie putey ratsional'nogo osvoeniya zapasov neftyanykh mestorozhdeniy geologo-matematicheskimi modelyami: dis. ... dokt. geol.-miner. nauk. – Baku, 2008, 304 s.
4. Ahmadov E.H. Guneshli yataghy GUG lay destesinin səmərəli işlənməsini başa çatdırılması yolları haqqında // "Neftqazıxarmada yeni texnologiyalar" II Beynəlxalq elmi-təcrübi konfransın materialları. – Baki, 2012, s. 67-69.
5. Ahmadov E.H. Neft-qaz yataqlarının işlənmə layihələrinin geoloji-texnoloji, texniki-igisadi təhlili və risklerin qiymetlendirilmesi // Azerbajjan Mühendislik Akademiyasının Kheberleri, 2020, No 2, s. 89-104.